

<https://www.printo.it/pediatric-rheumatology/BA/intro>

Juvenilni idiopatski arthritis

Verzija

1. ŠTA JE JIA

1.1. ŠTA JE TO?

Juvenilni idiopatski arthrititis (JIA) je hronična bolest koju karakteriše perzistentna inflamacija zglobova; tipičan znak upale zglobova jeste bol, otok i limitiranost pokreta. "Idiopatski" znači da je uzrok bolesti nepoznat i "juvenilni", u ovom slučaju, znači da pojava simptoma obično bude prije 16. godine života.

1.2. Šta znači hronična bolest?

Za bolest se kaže da je hronična kad odgovarajuće liječenja ne donosi obavezno izliječenje stanja, nego rezultira poboljšanjem simptoma i laboratorijskih nalaza

To također znači da prilikom uspostavljenja dijagnoze nije moguće predvidjeti koliko dugo će dijete biti bolesno

1.3. Koliko je česta?

JIA je relativno rijetka bolest koja zahvata oko 1-2 na 1000 djece.

1.4. Šta su uzroci bolesti?

Naš imuni system štiti nas od infekcija uzrokovanih raznim mikrobima kao što su virusi i bakterije. Sposoban je da razlikuje ono što je potencijalno strano i štetno (što bi trebalo biti uništeno) od našeg vlastitog tkiva.

Vjeruje se da je hronični artritis predstavlja abnormalan odgovor našeg

imunog sistema, koji dijelom gubi sposobnost da razlikuje "strane" od "vlastitih" ćelija i čak napada dijelove vlastitog tijela dovodeći do inflamacije, npr. zglobnih ovojnica. Zbog tog razloga, bolesti poput JIA se također zovu "autoimune", što znači da imuni sistem reaguje protiv svog vlastitog tijela.

Ipak, kao i kod ostalih hroničnih inflamatornih bolesti kod ljudi, pravi mehanizmi koje uzrokuju JIA nisu poznati.

1.5. Da li je bolest naslijedna?

JIA nije nasljedna bolest pošto se ista ne može prenositi direktno sa roditelja na djecu. Pored toga, postoje neki predisponirajući genetski faktori (većim dijelom neotkriveni) za razvoj bolesti. Naučna zajednica se slaže da je bolest rezultat kombinacije genetskih predispozicija i izloženosti faktorima iz okoline (vjerovatno infekcije). I kada postoji genetska predispozicija, veoma rijetko budu bolešću zahvaćena dva djeteta u istoj porodici.

1.6. Kako se dijagnosticira?

Dijagnoza JIA je zasnovana na prisustvu i trajanju artritisa i na pažljivom isključivanju bilo koje druge bolesti kroz anamnezu, fizikalni pregled i laboratorijske testove.

JIA je kada bolest počinje prije 16 godine, simptomi traju više od 6 sedmica i kada sve ostale bolesti koje bi mogle biti odgovorne za arthritisa budu isključene.

Razlog za period od ovih 6 sedmica je omogućiti isključivanje drugih oblika privremenih artritisa kao onih kojih mogu uslijediti uslijed nakon raznih infekcija. Termin JIA uključuje sve forme perzistentnog artritisa nepoznatog porijekla koji počnu u djetinjstvu.

JIA uključuje različite forme artritisa (vidi ispod)

1.7. Šta se dešava sa zglobovima?

Sinovijalna membrana je tanka unutrašnja ovojnica zglobne kapsule, koja u artritisu postaje mnogo deblja i ispunjena sa inflamatornim ćelijama i tkivom i proizvodi povećanu količinu sinovijalne tečnosti unutar zgloba. To prouzrokuje otok, bol i ograničenost pokreta.

Karakteristična osobina upale zglobova je ukočenost zglobova koja se

javlja nakon produženog perioda mirovanja; to je posebno naglašeno ujutro (jutarnja ukočenost).

Dijete često nastoji da umanji bol čuvajući zglob u polusavijenoj poziciji; ova pozicija se zove "antalgična" da bi se naglasila činjenicu da joj je cilj da smanji bol. Ako se održava duži period (obično više od 1 mjeseca) , ova abnormalna pozicija (kontraktura) vodi skraćanju mišića i tetiva i razvoja fleksionog deformiteta (savijenost).

Ako se ne liječi pravilno, upala zgloba može uzrokovati oštećenje zgloba kroz dva glavna mehanizma: sinovijska membrana postaje veoma debela, mekana (sa formiranjem nečeg što se naziva sinovijalni panus) i kroz otpuštanje različitih supstanci koje uzrokuju gubitak zglobne hrskavice i kosti). Na rentgenskom snimku ovo se javlja kao rupice u kosti koje se nazivaju erozijama kosti. Produženo odražanje antalgičnog (bezbolnog) položaja uzrokuje atrofiju mišića (gubitak mišića), zatezanja ili povlačenje mišića i mekih tkiva, vodeći do fleksionog deformiteta.